

För kännedom;
Fullmäktiges presidium
Partiernas gruppledare

Miljö- och byggnämnden
Kommunstyrelsen

Bygglovprocess och detaljplanearbete

Vi har i egenskap av förtroendevalda revisorer i Kiruna kommun granskat dels miljö- och byggnämndens, MoBn, bygglovsprocess och dels kommunstyrelsens, Ks, detaljplanearbete. Syftet med granskningen har varit att pröva om dessa verksamheter bedrivs med en ändamålsenlig effektivitetsnivå samt på ett ekonomiskt tillfredsställande sätt och med tillräcklig intern kontroll. Vi har i denna granskning biträtt av sakkunniga från PwC.

Vi **bedömer att MoBn** till övervägande del bedriver bygglovprocessen på ett ändamålsenligt och ekonomiskt tillfredsställande sätt, samt med tillräcklig intern kontroll.

Vi **bedömer att Ks** till övervägande del bedriver arbetet med detaljplaner på ett ändamålsenligt och ekonomiskt tillfredsställande sätt, samt med till övervägande del tillräcklig intern kontroll.

Vi **rekommenderar Ks** att i ökad utsträckning dokumentera den styrning som sker av detaljplanearbetet. Ks bör även överväga att i arbetet med detaljplaner mer systematiskt inhämta synpunkter från sökanden och delvis även från sakägare. Detta i syfte att stärka den interna kontrollen inom området.

Vi **rekommenderar miljö- och byggnämnden** att framgent tydligt låta det framgå av protokoll att verksamhetsplanen *fastställs* politiskt

I övrigt hänvisas till de iakttagelser, bedömningar och rekommendationer som redovisas i bifogad revisionsrapport.

För Kiruna kommuns revisorer

Roger Aitomäki, ordförande

Irma Rinne, revisor

Bilaga: Revisionsrapport "Bygglovprocess och detaljplanearbete", PwC juni 2018

Revisionsrapport

Bygglovprocess och detaljplanearbete

Kiruna kommun

*Hans Forsström
Cert. kommunal revisor*

*Susanna Huber
Revisionskonsult*

Juni 2018

Innehåll

Sammanfattning	2
1. Inledning	3
1.1. Bakgrund	3
1.2. Revisionsfrågor.....	4
1.3. Revisionskriterier	4
1.4. Granskningsfrågor.....	4
1.5. Avgränsning.....	4
1.6. Metod.....	5
2. Kommunstyrelsen	6
2.1. Resurser och kompetens	6
2.2. Tillgänglighet.....	7
2.3. Styrning och uppföljning av handlägningsprocessen.....	8
2.4. Åtgärder utifrån Länsstyrelsens synpunkter.....	10
2.5. Uppföljning av sakägares upplevelse	11
3. Miljö- och byggnämnden	12
3.1. Resurser och kompetens	12
3.2. Tillgänglighet.....	14
3.3. Styrning och uppföljning av handlägningsprocessen.....	15
3.4. Information till allmänheten.....	17
3.5. Åtgärder utifrån Länsstyrelsens synpunkter.....	17
3.6. Sökandes upplevelse av bygglovprocessen.....	19
4. Sammanfattande bedömning och rekommendationer	20
4.1. Kommunstyrelsen	20
4.2. Miljö- och byggnämnden.....	21

Juni 2018

Anderas Jönsson
Certifierad kommunal revisor
Uppdragsledare

Hans Forsström
Certifierad kommunal revisor
Projektledare

Sammanfattning

På uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer har PwC genomfört en granskning av bygglovprocessen och detaljplanearbetet. Granskningen har som utgångspunkt plan- och bygglagen med tillhörande vägledning från Boverket samt Länsstyrelsens tidigare genomförda inspektioner. Granskningen har inriktats mot följande områden;

- Resurser i form av personal och kompetens
- Nämndens styrning och uppföljning av handlägningsprocessen
- Information till allmänheten
- Vidtagna åtgärder utifrån Länsstyrelsens synpunkter
- Kontroll av sökandens upplevelse av bygglovprocessen
- Uppföljning av sakägares upplevelse av detaljplanearbetet

Vi **bedömer att MoBn** till övervägande del bedriver bygglovprocessen på ett ändamålsenligt och ekonomiskt tillfredsställande sätt, samt med tillräcklig intern kontroll.

Vi **bedömer att Ks** till övervägande del bedriver arbetet med detaljplaner på ett ändamålsenligt och ekonomiskt tillfredsställande sätt, samt med till övervägande del tillräcklig intern kontroll.

Vi **rekommenderar att Ks** i ökad utsträckning dokumenterar den styrning som sker av detaljplanearbetet. Ks bör även överväga att i arbetet med detaljplaner mer systematiskt inhämta synpunkter från sökanden och delvis även från sakägare. Detta i syfte att stärka den interna kontrollen inom området.

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Bygglovprocessen

Bygglovsärenden ska enligt plan- och bygglagen handläggas skyndsamt och beslutet om lov eller förhandsbesked ska, som huvudregel, meddelas inom 10 veckor från det att fullständig ansökan inkommit. I Kiruna ansvarar miljö- och byggnämnden (MoBn), genom bygglovskontoret, för kommunens bygglovprocess.

Kommunens bygglovverksamhet står under tillsyn från länsstyrelsen enligt följande regler:

- Länsstyrelsen ska ge tillsynsvägledning genom råd och stöd i nämndens tillsynsarbete. För att kunna göra detta ska Länsstyrelsen följa upp och utvärdera nämndens tillsynsverksamhet. Uppgifter om Länsstyrelsens tillsynsvägledning och utvecklingen av nämndens tillsynsarbete ska på begäran kunna lämnas till Boverket.
- Boverket ska i sin tur ge tillsynsvägledning till Länsstyrelsen i såväl plan- som byggfrågor samt tillsynsvägledning till MoBn genom råd och stöd i deras tillsynsarbete.

Detaljplanarbetet

I plan- och bygglagen (PBL) finns bestämmelser om i vilka situationer en detaljplan ska göras. Detaljplanearbetet i Kiruna kommun ligger under kommunstyrelsen och dess förvaltning. Det är bara kommunen som kan besluta att ta fram och anta en detaljplan, enligt det s k planmonopolet. Detaljplaner reglerar hur mark och vatten i kommunen ska användas och hur bebyggelsen ska se ut inom avgränsade områden.

Ibland krävs att kommunen gör/antar en ny detaljplan innan bygglov kan beviljas. Detta när någon vill göra större förändringar i bebyggelsen och vill använda mark- och vattenområden på sätt som inte är reglerat.

Länsstyrelsens ansvarar under detaljplaneprocessen för att bevaka människors hälsa och säkerhet, riksintressen, miljö kvalitetsnormer, strandskydd och frågor som rör flera kommuner i länet. Länsstyrelsen kan därför överpröva kommunens beslut att anta, ändra eller upphäva en detaljplan.

Boverket arbetar i huvudsak med metodutveckling, att ta fram allmänna råd och vägledning. Boverket kan därför enbart ge allmän information om detaljplanering.

1.2. Revisionsfrågor

Granskningen syftar till att besvara följande revisionsfrågor:

Bedriver miljö- och byggnämnden i förhållande till lagstiftningen och nämndens uppdrag i övrigt:

- Bygglovsprocessen med en ändamålsenlig effektivitetsnivå samt på ett ekonomiskt tillfredsställande sätt och med tillräcklig intern kontroll?

Bedriver kommunstyrelsen i förhållande till lagstiftning och styrelsens uppdrag i övrigt:

- Detaljplanearbetet med en ändamålsenlig effektivitetsnivå och på ett ekonomiskt tillfredsställande sätt samt med tillräcklig intern kontroll?

1.3. Revisionskriterier

- Plan- och bygglagen
- Boverkets vägledning för plan- och bygglagen
- MoBn:s reglemente och delegationsordning samt policys och rutiner
- KS reglemente och delegationsordning samt policys och rutiner
- Länsstyrelsens tillsyn de tre senaste åren över kommunens bygglovverksamhet samt ev upphävandebeslut av detaljplaner

1.4. Granskningsfrågor

1. Har nämnden tillgång till erforderliga personalresurser och kompetenser för att kunna handlägga bygglovärenden respektive ta fram erforderliga detaljplaner inom avsedd tid
  - a. Handlägger nämnden bygglovsärenden skyndsamt? (Hålls 10-veckorsgränsen?)
2. Är tillgängligheten till handläggare tillfredsställande?
3. Är nämndens styrning och uppföljning av handlägningsprocessens effektivitet och rättssäkerhet tillfredsställande när det gäller bygglovsärenden och detaljplaner?
4. Är nämndens information till allmänheten ändamålsenlig och tillräcklig?
5. Vilka åtgärder har vidtagits med anledning av eventuella synpunkter från länsstyrelsen?
6. Sker någon kontroll av hur sökanden upplever bygglovsprocessen med avseende på handläggningens effektivitet och servicenivå?
7. Sker någon uppföljning av hur sakägare upplever detaljplanearbetet med avseende på samråd och handläggning i övrigt?

1.5. Avgränsning

Granskningen avgränsas i huvudsak till år 2017 och 2018. I övrigt enligt ovan. Granskningsobjekt är kommunstyrelse och miljö- och byggnämnd.

1.6. Metod

Genomgång av externa och interna styrdokument, verksamhetsberättelser, uppföljningar av kvalitets- och serviceaspekter och protokoll. Stickprov av bygglov- och detaljplanebeslut. Intervjuer har genomförts i Kiruna med ordförande och oppositionsföreträdare i miljö- och byggnämnden, ansvariga chefer inom stadsbyggnadsförvaltningen och miljö- och byggförvaltningen, samt med ett urval av bygglovshandläggare och planarkitekter. Telefonintervju har genomförts med ordförande i kommunstyrelsen.

Bedömningskala som används för revisionsfråga och kontrollmål:

Ändamålsenligt		Intern kontroll
Ekonomiskt tillfredsställande		
Inte		Otillräcklig
I begränsad utsträckning		Bristande
Till övervägande del		Till övervägande del
Ja		Tillräcklig

2. *Kommunstyrelsen*

I Kiruna kommun handläggs detaljplaner av **plan- och exploateringsavdelningen** (PLEX), vilken skapades 1 januari 2018 genom en sammanslagning av tidigare planavdelning och mark- och exploateringsavdelning. Före sammanslagningen handlades detaljplaner vid planavdelningen. Plan- och exploateringsavdelningen ingår i stadsbyggnadsförvaltningen och lyder under kommunstyrelsen.

Nedan redovisas iakttagelser och bedömningar för de kontrollmål som rör kommunstyrelsens handhavande av detaljplanearbetet.

2.1. *Resurser och kompetens*

Kontrollfråga: Har kommunstyrelsen tillgång till erforderliga personalresurser och kompetenser för att kunna ta fram erforderliga detaljplaner inom avsedd tid?

2.1.1. *Iakttagelser*

För det direkta planarbetet finns vid plan- och exploateringsavdelningen fem stycken planarkitekter, vilket motsvarar full bemanning. Därtill finns ett antal andra kompetenser så som trafikingenjörer, kommunantikvarie, GIS-ingenjör, exploateringsingenjör, markförvaltare samt adress-sättare som utgör viktiga resurser i planarbetet. Inom förvaltningen finns även tillväxtavdelning och administrativa resurser som utgör stöd i planarbetet. Vidare har avtal ingåtts med ett konsultföretag som vid behov arbetar fram detaljplaner.

Vid intervjuer uppges att kompetensen bland planarkitekterna uppfattas som tillräcklig. Planarkitekterna har blandad bakgrund, t ex kulturgeograf och arkitekt, vilket stärker gruppens kompetens. Till antalet upplevs de vara tillräckligt många. Några av de intervjuade ger uttryck för att det finns behov av att stärka upp andra kompetenser, både inom den egna avdelningen men också inom andra avdelningar. För att ta fram detaljplaner är planarkitekterna i behov av t ex exploateringsingenjörer, trafikingenjörer och administrativ personal. Strävan är att arbeta allt mer i projektform och detta upplevs "halta" något p g a för lite bemanning inom andra yrkeskategorier.

De intervjuade upplever att det erbjuds goda möjligheter till fortbildning. Ekonomiska resurser avsätts - svårigheten är snarare att hitta tid att avsätta. Det uppges i vissa fall vara upp till planarkitekterna att prioritera en fortbildning, vilket de gör i varierande utsträckning.

Sammantaget indikerar intervjuerna att majoriteten av arbetsuppgifterna hinns med men att vissa uppgifter, exempelvis översyn av äldre detaljplaner i vissa delar av kommunen, ges låg prioritet.

Det ekonomiska utfallet för plan- och exploateringsavdelningen 2017 och kvartal 1 2018 redovisas i tabellen nedan. Avdelningen gör ett negativt resultat, vilket härrör från minusposter inom trafikfunktionens verksamhet.

tkr	Budget 2017	Utfall 2017	Avvikelse 2017	Budget 2018	Avvikelse mot periodbudget jan-mars 2018	Årsprognos 2018
Planavd./ PLEX	26 622	27 953	-1 331	30 391	-2 498 ¹	0

2.1.2. Bedömning

Vår bedömning är att kommunstyrelsen till övervägande del har tillgång till erforderliga personalresurser. Bedömningen baseras i huvudsak på att avdelningen är fullt bemannad vad gäller planarkitekter, samt att intervjuade uppger att resurserna på det stora hela är tillräckliga, även om arbete med vissa detaljplaner måste bortprioriteras till förmån för uppgifter kopplat till stadsomvandlingen.

Vidare bedömer vi att tillgången till kompetens är tillräcklig. Bedömningen baseras på den breda kompetens som kopplat till detaljplaneprocessen finns tillgänglig inom förvaltningen samt de intervjuades upplevelse att kompetensen är tillräcklig.

2.2. Tillgänglighet

Kontrollfråga: Är tillgängligheten till handläggare tillfredsställande?

2.2.1. Iakttagelser

Under granskningen har framkommit att det är enkelt att komma i kontakt med planarkitekterna vid PLEX. Kontaktuppgifter till var och en av arkitekterna, samt förvaltningschef och avdelningschef presenteras på kommunens hemsida. Stadshuset är öppet och arkitekterna har inte satt upp specifika besökstider utan är tillgängliga större delen av arbetstiden. Vid intervju uppges att arkitekterna inte har upplevt att det är så stort besöksstryck att behov finns av speciella besökstider.

Vid intervjuer lyfts att många informella kontaktvägar nyttjas i en liten kommun som Kiruna. Det traditionella sättet att föra dialog med intressenter angående detaljplaner, samrådet, lockar en begränsad skara och ofta samma personer. För att öka interaktionen med intressenter har förvaltningen provat exempelvis:

- Öppet hus med fokus på stadsomvandlingen i samband med höstmarknad och julslytning
- Utställning av översiktsplan i gallerian
- Deltagande vid vintermarknad och Kirunafestivalen

¹ Minusposten på 2 498 tkr som finns rapporterat på planavdelningen kommer från trafikfunktionens verksamhet

2.2.2. Bedömning

Vi bedömer att tillgängligheten till handläggare är tillräcklig. Bedömningen baseras på att kontaktuppgifter till handläggarna samt lokalerna där de arbetar är lättillgängliga, samt att det finns ett antal olika forum för dialog.

2.3. Styrning och uppföljning av handlägningsprocessen

Kontrollfråga: Är kommunstyrelsens styrning och uppföljning av handlägningsprocessens effektivitet och rättssäkerhet tillfredsställande när det gäller detaljplaner?

2.3.1. Iakttagelser

Styrning

Kommunstyrelsen fastställer årligen en verksamhetsplan för stadsbyggnadsförvaltningen. Utifrån denna arbetar respektive avdelning fram en nedbruten plan. I verksamhetsplanerna noterar vi särskilt följande mål med där till kopplade aktiviteter:

- Strategiska detaljplaner med avtal för utveckling och avveckling är klara (*förvaltningens plan 2017*)
  - o Aktivitet: Framtagande av detaljplan för ändamål stadskärna och bostadsbebyggelse i anslutning till Nya Kiruna Centrum
- Tydliga och kvalitetssäkra planprocesser (*planavdelningens plan 2016/2017*)
  - o Aktiviteter: Uppdatera rutiner för planprocessen, tydliggöra roller inom plan
- Politisk förståelse för planprocessen (*planavdelningens plan 2016/2017*)
  - o Aktiviteter: Utbilda politikerna i planprocesserna bla med hjälp av Boverkets material, förankra planprioriteringen i KS

I kommunstyrelsens delegationsordning finns ett avsnitt om planärenden, där utvalda delar av planprocessen delegeras till planchef och/eller planarkitekt.

Kommunstyrelsen har även fastställt en tidsplan (KS 2017-11-06 § 291) som är att likna vid en prioriteringslista för detaljplaner som behöver tas fram för Nya Kiruna. Tidsplanen utgörs av en karta där olika områden markerats med ett kvartal och årtal som indikerar när områdets detaljplan skall vara antagen. Vid intervjuer uppges att tidsplanen utgör riktlinjer för arbetet men att avsteg kan bli nödvändiga då förutsättningar förändras till följd av förhandlingar med LKAB och diskussioner med intresserade exploatörer. Gällande planarbetet utöver Nya Kiruna uppfattar förvaltningen att politikens prioriteringar inte är helt tydliga.

Vid intervjuer framkommer att månatliga verksamhetsdialoger hålls mellan tjänstemannaledning och kommunledning. Här diskuteras exempelvis prioriteringar, pågående ärenden och tidsplaner. Politiken ger i dessa sammanhang ibland uttryck för ramar och riktlinjer som förvaltningen skall förhålla sig till. Dock är detta att betrakta som en informell dialog och i den mån politisk styrning utövas dokumenteras den inte. De intervjuade, både politik och förvaltning, ger uttryck för att de är nöjda med denna dialogform.

Vid intervjuer framgår att kommunen avser hålla relativt mycket kontroll över detaljplaneprocessen för Nya Kiruna. Att exploatörer vill vara engagerade ses som positivt för ett stärkt samarbete, men kommunen vill ogärna lägga ut större delar av detaljplanearbetet på exploatörer.

Av intervjuer framgår att det funnits vissa brister i politikens kunskap om, och förståelse för, detaljplaneprocessen. Från förvaltningen uppfattas att styrelsens styrning av avvecklingsplaner under en period varit otydligt. Förvaltningen har upplevt att politiken om vartannat signalerat "start" och "stopp" i arbetet med avvecklingsplaner, vilket försvårat planering och praktiskt arbete. Förvaltningen har fört fram att detta upplevs problematiskt och uppger vid intervjuer att politiken har tagit till sig av dessa synpunkter. Politikens kunskap om detaljplaneprocessen uppges ha ökat i o m stadsomvandlingen, vilket ses som positivt av de intervjuade. Vi noterar att samtliga ledamöter och ersättare i kommunstyrelsen under 2016 genomgått Boverkets webbaserade introduktion av plan- och bygglagen, en utbildning som bl a riktar sig till förtroendevalda (KSau 2015-10-12 § 230).

Uppföljning

Målen i stadsbyggnadsförvaltningens verksamhetsplan följs upp i kommunens årsredovisning. Målet "Strategiska detaljplaner med avtal för utveckling och avveckling är klara" bedöms som uppfyllt för 2017. Gällande de två ovan nämnda målen från planavdelningens verksamhetsplan (*tydliga och kvalitetssäkra planprocesser* samt *politisk förståelse för planprocessen*) finns ingen dokumenterad uppföljning. Avdelningens plan låg till grund för verksamhetsplanen som utarbetades för PLEX inför 2018. Under detta arbete gjordes bedömningen att nämnda mål var uppfyllda och de lyftes således inte in i den nya verksamhetsplanen.

Vid intervjuer uppges att viss uppföljning av hur arbetet med detaljplaner fortlöper sker vid de (ovan nämnda) månatliga verksamhetsdialogerna. Vidare framkommer i intervjuer att en formell bedömning av planprocessens effektivitet inte har gjorts. Ett arbete pågår enligt uppgift med att förbättra kostnadsuppföljningen av exploateringsprojekt men det uppges vara en utmaning då ingen detaljplan är den andra lik. Detta finns inkluderat i styrelsens internkontrollplan för 2018.

Vi noterar att dokumenterad rutin för att ta upp ärenden till nämnden finns. Denna beskriver de praktiska aspekterna en handläggare behöver beakta då en plan lyfts i nämnden. En detaljplan som ska lyftas till kommunstyrelsen presenteras först i styrelsens arbetsutskott, där politikerna delges information samt får ställa frågor om detaljplanen och processen innan planen går ut för granskning eller samråd.

Vi noterar att en utförlig rutin (dokumenterad) för upprättande av detaljplan finns. Rutinen omfattar de olika delarna i detaljplaneprocessen, från ansökan om planbesked, via bl a samråd och granskning, till fastställande i kommunfullmäktige och lagakraftvinnande. Rutinen uppdateras löpande utifrån ändringar i PBL.

2.3.2. *Bedömning*

Vi bedömer att kommunstyrelsens styrning och uppföljning av handläggningsprocessens effektivitet och rättssäkerhet till övervägande del är tillfredsställande. Bedömningen baseras på att:

- Styrelsen utövar styrning genom verksamhetsplan, delegationsordning, internkontrollplan och tidsplan för framtagande av detaljplaner.
- En inte obetydlig del av den löpande styrningen och uppföljningen sker via s k verksamhetsdialoger och dokumenteras ej.
- Ändamålsenliga rutiner för arbetet finns dokumenterade.
- Utvärdering av effektivitet har inte gjorts men målnivån för upprättade strategiska detaljplaner nåddes 2017.

2.4. *Åtgärder utifrån Länsstyrelsens synpunkter*

När kommunen har fattat beslut om att anta, ändra eller upphäva en detaljplan ska Länsstyrelsen inom tre veckor besluta om planen ska överprövas eller inte. Om Länsstyrelsen kommer fram till att något av de statliga eller mellankommunala intressena inte beaktats tillräckligt ska de upphäva beslutet att anta detaljplanen. Länsstyrelsens tillsyn sker i två steg. Först tas beslut om överprövning ska ske och sedan sker överprövningen som kan leda till ett upphävande eller till att länsstyrelsen trots allt godtar planen. I det fall då en detaljplan överklagas hanteras sedan 1 juni 2016 överklagandet av mark- och miljödomstolen.

Inom ramen för granskningen har ingått att välja ut ett stickprov av detaljplaner för närmare genomgång. Vi har efterfrågat statistik över upprättade och av Länsstyrelsen överprövade detaljplaner.

Kontrollfråga: Vilka åtgärder har vidtagits med anledning av eventuella synpunkter från Länsstyrelsen?

2.4.1. *Iakttagelser*

Enligt uppgifter vi tagit del av framarbetades och antogs av kommunfullmäktige totalt 9 st detaljplaner under åren 2016-2018. Ingen av dessa överprövades av Länsstyrelsen. Då vi granskat stickprovet i detalj noterar vi följande:

- 5 detaljplaner vann laga kraft utan att överklagas
- 2 planer överklagades men överprövades inte av mark- och miljödomstolen.
- 1 plan överklagades och överprövades av mark- och miljödomstolen som gav kommunen rätt
- 1 plan var ett ärende som påbörjades redan 2012 och överklagades p g a en tvistefråga mellan LKAB och en sakägare. Länsstyrelsen (som då var första instans för överklagandeärenden) avvisade överklagandet och gav kommunen rätt, varpå planen överklagades ända upp till högsta domstolsinstans. Här fastslogs att kommunen gjort fel i att inte ange LKAB som sakägare. År 2017 antogs *samma* plan i kommunfullmäktige, denna gång med LKAB som sakägare. Vid detta tillfälle överklagades planen inte eftersom tvisten redan löst sig.

Vid intervjuer uppges att de försöker involvera länsstyrelsen i samrådsskedet och granskningsskedet av detaljplaneprocessen för att undvika att detaljplaner överklagas och överprövas. Om synpunkter inkommer under processens gång uppges att detaljplanerna korrigeras för att möta länsstyrelsens förväntningar och krav. Vilka åtgärder som vidtas uppges variera och bero på vilken typ av detaljplan det gäller samt vilka synpunkter som inkommit. Ett exempel som lyfts fram är att mallen för behovsbedömning, som är grund för samråd om miljökonsekvensbeskrivning ska upprättas, har justerats för att få ett bättre underlag för Länsstyrelsen att bedöma.

Under granskningen har framkommit att Länsstyrelsens synpunkter lyfts till politiken via den månatliga verksamhetsdialogen. Dock styrker inte granskningen att Länsstyrelsens synpunkter lett till politiskt vidtagna åtgärder. Här hänvisas till åtgärder på verksamhetsnivå.

2.4.2. Bedömning

Vi bedömer att styrelsen vidtar tillräckliga åtgärder utifrån Länsstyrelsens synpunkter under planprocessen för att undvika att planer överprövas och upphävs av Länsstyrelsen. Bedömningen baseras på att ingen av planerna i stickprovet upphävts av Länsstyrelsen.

2.5. Uppföljning av sakägares upplevelse

Kontrollfråga:

Sker någon uppföljning av hur sakägare upplever detaljplanearbetet med avseende på samråd och handläggning i övrigt?

2.5.1. Iakttagelser

Under granskningen har framkommit att en formell mätning/kundundersökning el dyl inte har genomförts för att följa upp hur sakägare upplever detaljplanearbetet. Dock uppges i intervju med tjänstepersoner att de får till sig respons i det dagliga arbetet, exempelvis vid samråd. En relativt vanlig synpunkt som framförs är att intressenter upplever detaljplaneprocessen som långdragen och besvärlig.

Gällande samråd uppges vid intervjuer att det kan vara svårt att locka en bredare massa att närvara. Av denna anledning har olika samrådsförfaranden prövats. Ett exempel som lyfts fram är ett samråd gällande en detaljplan för ett bostadsområde. I syfte att öka medborgardialogen bjöd förvaltningen in till en planeringsträff anpassad för både barn och vuxna. Samrådet utvärderades sedan m h a en enkät. Enkätsvaren visar på positiv respons från deltagarna.

2.5.2. Bedömning

Vi bedömer att rutiner till övervägande del finns för att följa upp sökandens upplevelse av planprocessen. Bedömningen baseras på att någon formell mätning/uppföljning inte gjorts men att olika samrådsförfaranden prövats och att synpunkter inhämtas informellt från olika håll.

3. Miljö- och byggnämnden

I Kiruna kommun handläggs bygglovärenden vid bygglovskontoret, vilket ingår i miljö- och byggnadsförvaltningen.

Nedan redovisas iakttagelser och bedömningar för de kontrollmål som rör miljö- och byggnämndens handhavande av bygglovärenden.

3.1. Resurser och kompetens

Kontrollfråga: Har nämnden tillgång till erforderliga personalresurser och kompetenser för att kunna handlägga bygglovärenden inom avsedd tid?

- Handlägger nämnden bygglovärenden skyndsamt? (Hålls 10-veckorsgränsen?)

3.1.1. Iakttagelser

Personal

Under granskningen har framkommit att antalet inspektörer har varierat under åren 2017 och 2018. Under 2017 minskade inspektörerna i antal, från 5 (vilket utgör full bemanning) till 2 stycken. Samtidigt övergick bygglovchefen till planarkitekt. Under 2018 har två tjänster kunnat tillsättas och i nuläget arbetar fyra inspektörer (heltidstjänster) samt biträdande bygglovchef med handläggning av bygglov. En vakans återstår att fylla.

I samband med att personalsituationen var kritisk under andra halvåret 2017 upphandlades konsulttjänster. Upphandlingen var tidsbegränsad och tjänster upphandlades på nytt i maj 2018. Enligt uppgift tilldelas konsulterna uppdrag på behovsbasis. Grundprincipen är att förvaltningens inspektörer handlägger bygglov, vilket enligt PBL har högre prioritet än tillsyn, och tillsynen tilldelas konsulterna.

Det ekonomiska utfallet för bygglovsavdelningen 2017 och kvartal 1 (Q1) 2018 redovisas i tabellen nedan. I nämndens uppföljning av kvartal 1 2018 framgår att den negativa avvikelser beror av minskad ram från fullmäktige samt de konsulttjänster som köpts för att arbeta bort bygglovkön.

	Budget 2017	Utfall 2017	Avvikelse 2017	Budget Q1 2018	Utfall Q1 2018	Avvikelse Q1 2018
Bygglovsavdelningen (tkr)	2 880	2 581	299	637	893	- 256

Vid intervjuer ges ett enigt intryck av att situationen efter en skakig period sedan sommaren 2017 allt mer börjar vara stabil igen, trots en vakant tjänst, samt att lösningen med att upphandla konsulter är välfungerande.

Kompetens

Vid intervjuer uppges att kompetensen bland tjänstemännen är god. En anledning är att vid nyrekryteringar lades fokus på att hitta rätt kompetens snarare än att genomföra en snabb rekrytering. Löneläget för inspektörer höjdes också vilket bidrog till att personer med rätt kompetens kunde anställas. Vidare upplever de intervjuade att det finns tillräckliga möjligheter till fortbildning.

Vi noterar att lagens krav på tillgång till arkitektkompetens möts i och med att 3 personer vid bygglovkontoret har arkitektutbildning.

De konsulter som vunnit båda upphandlingarna är de tre personer som avslutade sina tjänster som inspektörer vid miljö- och byggförvaltningen under 2017. Detta betraktas av de intervjuade som en fördel, då samtliga konsulter därmed har god lokalkännedom.

Vid upphandling av konsulttjänster uppges att fokus legat vid att säkerställa krav på kvalitet, framför kvantitet. Detta exempelvis genom att villkora full ersättning till konsulterna med att beslut vunnit laga kraft.

I sammanhanget bör nämnas att det under perioden 2017-01-01 till 2018-05-25 inkom 347 st bygglovärenden² till kommunen. 4 överklagades och i 3 fall gjorde Länsstyrelsen en annan bedömning än kommunen (se vidare under avsnitt 3.5).

10-veckorsgränsen

Av de kvartalsuppföljningar nämnden får av förvaltningschef framgår att 391 ärenden inkommit till bygglovkontoret under 2017. Av dessa kunde 26 st (6,5 %) inte handläggas inom 10-veckorsgränsen. Av uppföljningen för kvartal 1 2018 framgår att 56 ärenden inkommit och att ett av dem haft en handläggningstid som överskridit 10 veckor.

Under granskningen har framkommit att huvudanledningen till att tidsgränsen inte kunnat hållas fullt ut är den höga arbetsbelastning som varit ett resultat av att kontoret periodvis varit underbemannat. Vidare förklaras vid intervjuer att delegationsordningens utformning ibland försenat processen eftersom ett nämndmöte i vissa ärenden måste inväntas. För att komma till rätta med delegationerna togs i april 2018 en reviderad version av delegationsordningen av nämnden, vilken medger presidiedelegation för ärenden som nämnden tidigare beslutat om. Detta i syfte att kunna snabba upp beslutsprocessen.

3.1.2. Bedömning

Vår bedömning är att nämnden i nuläget till övervägande del har tillgång till erforderliga personalresurser. Bedömningen baseras i huvudsak på att bygglov inkomna under kvartal 1 2018 nästan uteslutande kunnat handläggas inom den föreskrivna 10-veckorsperioden, samt att de intervjuade upplever att resurserna, då konsulttjänsterna inkluderas, i stort är tillräckliga.

Vidare bedömer vi att kompetensen är tillräcklig. Bedömningen baseras på att stor vikt lagts vid att rekrytera rätt kompetens samt att de intervjuade upplever att tillräcklig

---

² Här har vi fokuserat uteslutande på ärendetypen bygglov och således uteslutit andra typer av ärenden som rivningslov, förhandsbesked, olovligt byggande etc.

kompetens så väl som tillräckliga möjligheter till fortbildning finns. Bedömningen baseras även på att antalet överklagade ärenden är låg.

3.2. Tillgänglighet

Kontrollfråga: Är tillgängligheten till handläggare tillfredsställande?

3.2.1. Iakttagelser

I nämndens verksamhetsplan för 2017 noterar vi två mål som berör tillgänglighet:

1. Det dagliga arbetet och myndighetsutövningen ska präglas av dialog och samverkan med medborgarna.
2. Ökad tillgänglighet för kommunens medborgare till de tjänster som vi skall tillhandahålla.

I nämndens uppföljning för året bedöms mål nr 1 vara uppfyllt och mål nr 2 vara delvis uppfyllt. I mål 1 ingår att fortsätta samverkan med näringslivet genom dialog med enskilda företag och intresseorganisationer, samt att tjänster ska finnas tillgängliga på minoritetsspråk. Motiveringen till att mål nr 2 endast delvis bedöms vara uppnått är att ett digitalt system för bygglovsansökan ännu inte kunnat införas. Även i 2018 års verksamhetsplan återfinns ett mål avseende medborgardialog och samverkan med företag och intresseorganisationer.

På kommunens hemsida, under miljö- och byggförvaltning, går under rubriken "klagomål och tillgänglighet" att läsa följande:

"Miljö- och Byggförvaltningen finns i enlighet med Förvaltningslagen 5 § tillgänglig för besök minst två timmar varje helgfri måndag- fredag som inte är midsommarafton, julafton eller nyårsafton."

På Kiruna kommuns hemsida finns information om bygglovkontorets öppettider samt kontaktuppgifter till kontoret. Kontoret har öppet- och telefontid 3 timmar varje dag. Under dessa tider är den enskilde garanterad att det finns en inspektör på plats som kan svara på frågor. Information finns tillgänglig även på minoritetsspråk.

Under 2017 har en nöjdhetsundersökning genomförts (se vidare under avsnitt 3.6). Totalt antal svarande uppgick till 85, vilket omfattar både företag och privatpersoner. I fritextsvar framförde två svarande synpunkter gällande bristande tillgänglighet.

Vid intervjuer framkommer att förvaltningen bl a gjort följande för att öka tillgängligheten:

- Infört s k "bokade tider", där sökande i förväg kortfattat beskrivit sitt ärende så att inspektören kan förbereda sig inför mötet i syfte att höja kvalitén.
- Håller samverkansmöten där olika intressenter (företag, samebyar m fl) bjuds in för dialog.
- Planerar att införa möjligheten att söka bygglov digitalt hösten 2018

- Öppet hus med varierande teman och på olika platser i kommunen

Representanter från förvaltningen uppger att de strävar efter att till sökande förmedla fördelarna med att ha en dialog innan en ansökan lämnas in. Detta för att förvaltningen ska kunna tydliggöra de planförutsättningar som gäller för att beviljas bygglov samt för att i största möjliga mån besparas den sökande krav på kompletterande handlingar.

3.2.2. *Bedömning*

Vi bedömer att tillgängligheten till bygglovhandläggare är tillräcklig. Bedömningen baseras på att handläggarna aktivt söker nya sätt att föra dialog med invånare och företag, att öppettiderna till bygglovkontoret är generösa och lokalerna lättillgängliga, samt att få klagomål på tillgänglighet framkom i senaste nöjd kund-mätningen.

3.3. *Styrning och uppföljning av handlägningsprocessen*

Kontrollfråga: Är nämndens styrning och uppföljning av handlägningsprocessens effektivitet och rättssäkerhet tillfredsställande när det gäller bygglovsärenden?

3.3.1. *Iakttagelser*

De dokument vi tagit del av och som berör nämndens styrning och uppföljning är primärt nämndens verksamhetsplan (MoBn 2017-11-23 § 184), delegationsordning (MoBn 2018-04-19 § 87) samt "internkontrollplan och systematiskt kvalitetsarbete" (MoBn 2017-11-23 § 182).

Styrning

Nämnden har tagit fram en verksamhetsplan för år 2018. Vi noterar att nämndens protokoll inte styrker att den formellt *fastställt* planen för 2018. Verksamhetsplanen utövar generell styrning över bygglovkontorets verksamhet exempelvis kopplat till medborgardialog, arbetsmiljö och beslutsprocess.

I delegationsordningen regleras ansvar och befogenheter för inspektörer, miljöchef och förvaltningschef. Under granskningen har framkommit att de konsulter som anlitas av bygglovkontoret inte fattar myndighetsbeslut. Deras skrivelser skickas till bygglovchef som på delegation fattar besluten.

I nämndens antagna "Internkontrollplan och systematiskt kvalitetsarbete 2018" framgår att verksamhetsuppföljning skall lämnas kvartalsvis och behandla måluppfyllelse, ekonomi och arbetsmiljö. Detta återfinns även i ett äldre beslut från 2015 (MoBn 2015-12-03 § 186). Vidare ska ett antal angivna parametrar mätas och redovisas halvårsvis för nämnden. För bygglovsavdelningen gäller följande parametrar:

- antal inkomna och beviljade ansökningar om bygg-, rivnings- och marklov samt strandskyddsdispens
- antal behandlade ansökningar inom tidsgränser föreskrivna i PBL
- antal faktureringar
- antal inkomna anmälningar i centralorten respektive utanför densamma, samt antal tillsyner utförda utifrån dessa anmälningar

- antal planerade och utförda tillsyner i centralorten respektive utanför densamma

Av en nämndenkat som genomförts under 2018 framgår att nämnsledamöterna generellt inte känner att de kan styra över beslut gällande allmänna frågor och än mindre gällande myndighetsutövning. Vidare framgår att ledamöterna generellt inte tycker att de själva har tillräcklig kännedom om lagar som styr besluten samt att de har förtroende för förvaltningens underlag, bedömningar och förslag till beslut. För att höja kunskapsnivån genomför förvaltningen utbildning på nämnsdagar samt fördjupade genomgångar vid sammanträdena. En utbildning har på nämndens initiativ även hållits för nämnden med länsarkitekt som besökt kommunen.

Vid intervjuer med tjänstepersonerna framgår att gruppmöten hålls två gånger per vecka. Vid ett möte går alla inkomna ärenden igenom tillsammans och fördelas därefter av bygglovchefen till inspektörerna. Vid det andra mötet lyfts och diskuteras pågående ärenden. Vidare beskrivs vid intervjuer att checklistor finns för ärendegenomgång samt för remissinstanser som olika beslut skall skickas till. Expediering (korrekturläsning och viss kontroll) uppges göras av koordinator innan beslut skickas ut.

Uppföljning

Den återrapportering som nämnden får utgörs till stor del av kvartalsrapporter, delårs- och årsbokslut. Delårs- och årsboksluten omfattar uppföljning av ekonomi och verksamhet (bl a bygglovstatistik).

I kvartalsrapporterna återrapporteras flertalet av de angivna parametrarna från Internkontrollplan och systematiskt kvalitetsarbete. Vid intervjuer förklaras att tanken var att nämnden skulle få återkoppling på dessa parametrar varje halvår men att det i praktiken blev i varje kvartalsrapport istället. Förvaltningschefen uppger att den enda parameter han inte återrapporterar, antal faktureringar, finns inkluderad i rapportering som lämnas av controller.

Vid intervjuer uppges att återrapportering genom kvartalsrapporter fungerar väl och ger chans till kompetensutveckling hos chefer och hos nämnden samt erbjuder nämnden möjlighet att ställa frågor.

De ärenden som inte är delegerade till tjänstemännen föredras av inspektör eller bygglovchef i nämnden. Detta efter att de passerat genom tjänstemannaberedning där chefer, controller och inspektörer får komma med synpunkter. Delegationsbeslut återrapporteras vid varje sammanträde.

Representanter för nämnden uppger vid intervju att de anser att återkopplingen är tillräcklig.

3.3.2. Bedömning

Vi bedömer att nämndens styrning och uppföljning av handläggningsprocessens effektivitet och rättssäkerhet är tillfredsställande. Bedömningen baseras på att:

- Nämnden utövar styrning genom verksamhetsplan, delegationsordning och internkontrollplan. Vi rekommenderar i sammanhanget att nämnden framgent tydligt låter framgå av protokoll att verksamhetsplanen *fastställs* politiskt.

- Nämnden följer upp sina styrande dokument och det finns en tät och välfungerande återkoppling från förvaltningen, i huvudsak genom kvartalsrapporter och föredragningar i nämnd.

3.4. Information till allmänheten

Kontrollfråga: Är nämndens information till allmänheten ändamålsenlig och tillräcklig?

3.4.1. Iakttagelser

På Kiruna kommuns hemsida beskrivs de olika stegen i bygglovprocessen. Här finns information om bygglov och rivningslov, anmälningspliktiga och bygglovsbefriade åtgärder, strandskyddsdispens, värmepumpar, båthusregler, eldstäder med mera. Informationen riktar sig till allmänheten. Här finns vidare checklistor, vanliga frågor, nya regler etc. Informationen finns tillgänglig på 5 språk. Vi noterar att en prislista inte finns publicerad, vilket enligt hemsidan beror på att detta kan variera kraftigt. Den som vill veta mer om avgifter för olika åtgärder är välkommen att ta kontakt med kontoret. Vid intervjuer uppges att även NSD, kommunens informationsblad, annonsblad samt facebook nyttjas för information till allmänheten.

Vid intervjuer uppges att då inspektörerna vid ärendegenomgång bedömer att ett inkommet ärende troligen inte kan beviljas så tas en första kontakt med sökanden. En inspektör kommunicerar om avslag, d v s ger sökanden tillfälle att yttra sig innan beslut i ärendet fastställs. Den sökande informeras om hur den antingen kan ta tillbaka eller ändra sin ansökan. När beslutet sedan fastställs informeras sökande, både vid positivt och negativt beslut, om hur överklagan går till (besvärshänvisning). För kommunikering om avslag samt besvärshänvisning uppges att standardmallar från SKL används.

Under granskningen har framkommit att ett område som tenderar att orsaka missnöje hos sökande är osäkerheten kring vilka handlingar som måste lämnas in för att ett ärende ska anses vara komplett. För att komma till rätta med detta avser förvaltningen fr o m hösten 2018 använda ett digitalt bygglovsystem som automatiskt säkerställer att handlingarna är kompletta. I annat fall är inte ärendet möjligt att skicka in.

3.4.2. Bedömning

Vi bedömer att nämndens information till allmänheten är tillräcklig. Bedömningen baseras på att information om bygglovprocessen kommuniceras till sakägare via flertalet olika kanaler, samt att sökanden informeras gällande sin rättighet att yttra sig eller överklaga (i enlighet med PBL).

3.5. Åtgärder utifrån Länsstyrelsens synpunkter

Ett beslut från miljö- och byggnämnden gällande förhandsbesked, lov, startbesked och slutbesked kan överklagas till Länsstyrelsen. Överklagandet sker hos nämnden som gör en rättstidsprövning, d v s avgör om överklagandet inkommit inom den överklagandetid som gäller för beslutet. Har överklagandet kommit in i rätt tid skickar nämnden vidare överklagandet till länsstyrelsen tillsammans med övriga handlingar i ärendet. Länsstyrelsen kan antingen besluta att avslå överklagandet, eller att upphäva nämndens beslut. Länsstyrelsens utgör första prövningsinstans, vars beslut i sin tur kan överklagas

till mark- och miljödomstolen och sedan vidare till mark- och miljööverdomstolen som sista instans.

Inom ramen för granskningen har ingått att välja ut ett stickprov av bygglovärenden för närmare genomgång. Vi har efterfrågat statistik över inkomna och överklagade bygglovärenden samt fokuserat på Länsstyrelsens synpunkter i de överklagade fallen.

Kontrollfråga: Vilka åtgärder har vidtagits med anledning av eventuella synpunkter från länsstyrelsen?

3.5.1. Iakttagelser

Som ovan nämnts inkom 347 bygglovärenden under perioden 2017-01-01 till 2018-05-25 och 4 av dessa överklagades. Länsstyrelsen bedömningar i dessa fall var följande:

- 1 överklagan avslogs
- I 1 ett fall bedömde Länsstyrelsen att kommunens beslut var otydligt gällande hur hänsyn till rennärings tagits. Kommunen förtydligade sin skrivelse och fattade samma beslut igen. Denna gång blev ärendet inte överklagat.
- I 1 fall bedömde Länsstyrelsen att kommunen inte tydligt kommunicerat fastighetsägares rätt att yttra sig. Kommunen ålades att genomföra ett nytt grannhörande. Denna gång blev ärendet inte överklagat.
- I 1 fall hade kommunen villkorat ett bygglov med att det skulle gälla när detaljplanen för området vunnit laga kraft. Detta ogillades av Länsstyrelsen. Efter att planen vunnit laga kraft beviljades bygglovets igen och överklagades ännu en gång. Kommunen väntar i skrivande stund på nytt utlåtande från Länsstyrelsen.

Granskningen kan inte styrka att konkreta åtgärder fastställts av nämnden med anledning av synpunkter från Länsstyrelsen. Dock framgår vid intervjuer att både nämnden och förvaltningen försöker dra lärdomar av ärenden som överklagas/-prövas. Länsstyrelsens överprövningar inkommer till bygglovchef som lyfter Länsstyrelsens synpunkter på handläggartreffar för diskussion. En naturlig följd uppges vara att ta hänsyn till synpunkterna nästa gång ett liknande ärende dyker upp. Ett exempel som lyfts är att efter att Länsstyrelsen framfört synpunkter om hur kommunen genomfört ett grannhörande så ändrade handläggarna sina rutiner kring detta. Numera skickas mer information till fastighetsägare och kommunen kommunicerar tydligare vem som har rätt att yttra sig i den typen av ärenden.

Vi noterar att Länsstyrelsen under de tre senaste åren inte gett tillsynsvägledning för kommunens bygglovverksamhet.³

3.5.2. Bedömning

Vi bedömer att nämnden har vidtagit tillräckliga åtgärder utifrån Länsstyrelsens synpunkter, baserat på att de korrigerar sina bedömningar utifrån Länsstyrelsens synpunkter samt drar lärdomar och reviderar sitt arbetssätt utifrån synpunkterna.

³ Länsstyrelsen ska följa upp och utvärdera byggnadsnämndernas tillsynsarbete och ge råd och stöd till nämnderna i deras arbete genom tillsynsvägledning.

3.6. *Sökandes upplevelse av bygglovprocessen*

Kontrollfråga: Sker någon kontroll av hur sökanden upplever bygglovprocessen med avseende på handläggningens effektivitet och servicenivå?

3.6.1. *Iakttagelser*

Som ovan nämnts har en nöjkund-mätning gjorts år 2017. 85 företag och privatpersoner besvarade undersökningen. Myndighetsområden tilldelas en betygspoäng på en skala 1 (sämst) – 100 (bäst). Underlag som vi tagit del av visar följande:

- Området bygglov i Kiruna fick 62 poäng, att jämföra med rikets 63 poäng. Företag gav i snitt lägre poäng än privatpersoner.
- I fritextsvar framgår att 6 svarande lämnat synpunkter på att handläggningstiderna är långa och/eller efterfrågat snabbare beslut.
- I 4 fritextsvar ges omdömen kopplade till bra service och/eller hög kompetens.

I förvaltningens skriftliga analys av nöjkund-mätningen beskrivs att åtgärder för att förbättra kundernas nöjdhet är bl a införande av presidiedelegation för att korta handläggningstiden, införandet av digitala bygglov (planerat till hösten 2018), fortsatt arbete med att genomföra företagarmöten samt förstärkt bemanning för att möjliggöra bättre service.

I övrigt framkommer vid intervju att webenkäter har testats vid ett par tillfällen, dock utan att ha inbringat så många svar. Möjligheten att använda sig av kommunens sms-panel för kundmätningar har diskuterats men denna har ännu inte nyttjats.

3.6.2. *Bedömning*

Vi bedömer att nämnden till övervägande del följer upp sökandens upplevelse av bygglovprocessens effektivitet och servicenivå. Bedömningen baseras på att nöjkundundersökning har genomförts samt att resultat och analys av undersökningen har återrapporterats till nämnden.

4. Sammanfattande bedömning och rekommendationer

4.1. Kommunstyrelsen

Utifrån genomförd granskning görs den **samlade revisionella bedömningen** att kommunstyrelsen, Ks, till övervägande del bedriver arbetet med detaljplaner på ett ändamålsenligt och ekonomiskt tillfredsställande sätt, samt med till övervägande del tillräcklig intern kontroll.

Kontrollområden	Iakttagelser	Bedömning
Ändamålsenligt	- Kompetens	Vår bedömning är att Ks till övervägande del har tillgång till erforderliga personalresurser. Vidare bedömer vi att tillgången till kompetens är tillräcklig
	- Tillgänglighet	Vi bedömer att tillgängligheten till handläggare är tillräcklig
	- Åtgärder med anledning av LS synpunkter	Vi bedömer att styrelsen vidtar tillräckliga åtgärder utifrån Länsstyrelsens synpunkter
Ekonomiskt tillfredsställande	- Resurser	Vi bedömer att Ks styrning av handlägningsprocessens effektivitet till övervägande del är tillfredsställande
Intern kontroll	- Styrning och uppföljning	Vi bedömer att Ks styrning och uppföljning av handlägningsprocessens rättssäkerhet till övervägande del är tillfredsställande
	- Kontroll av hur sökanden upplever processen	Vi bedömer att rutiner till övervägande del finns för att följa upp sökandens upplevelse av planprocessens

För att utveckla verksamheten **rekommenderar** vi att Ks i ökad utsträckning dokumenterar den styrning som sker av detaljplanearbetet. Ks bör även överväga att i arbetet med detaljplaner mer systematiskt inhämta synpunkter från sökanden och delvis även från sakägare. Detta i syfte att stärka den interna kontrollen inom området.

4.2. Miljö- och byggnämnden

Utifrån genomförd granskning görs den **samlade revisionella bedömningen** att miljö och byggnämnden, MoBn, till övervägande del bedriver bygglovprocessen på ett ändamålsenligt och ekonomiskt tillfredsställande sätt, samt med tillräcklig intern kontroll.

Kontrollområden	Iakttagelser	Bedömning
Ändamålsenligt	- Kompetens, 10 v-gräns	Vår bedömning är att MoBn i nuläget till övervägande del har tillgång till erforderliga personalresurser Vidare bedömer vi att kompetensen är tillräcklig
	- Tillgänglighet	Vi bedömer att tillgängligheten till handläggare är tillräcklig
	- Åtgärder med anledning av LS synpunkter	Vi bedömer att MoBn har vidtagit tillräckliga åtgärder utifrån Länsstyrelsens synpunkter
	- Information till allmänheten	Vi bedömer att MoBn:s information till allmänheten är tillräcklig
Ekonomiskt tillfredsställande	- Resurser	Vi bedömer att resurserna, då upphandlade konsulttjänster inkluderas, i stort är tillräckliga, samt att nämndens styrning av effektiviteten är tillfredsställande
Intern kontroll	- Styrning och uppföljning	Vi bedömer att MoBn:s styrning och uppföljning av handlägningsprocessens rättssäkerhet är tillfredsställande
	- Kontroll av hur sökanden upplever processen	Vi bedömer att MoBn till övervägande del följer upp sökandens upplevelse av bygglovsprocessen